

2025 ІХ ХАРКІВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ ЮРИДИЧНИЙ ФОРУМ

22-26 вересня, м. Харків

Збірка матеріалів та тез доповідей учасників
Панельної дискусії

Агробізнес: стратегія розвитку в умовах євроінтеграції

2025

**Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Національна академія правових наук України
Кафедра земельного та аграрного права**

АГРОБІЗНЕС: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

*Збірник матеріалів та тез доповідей
учасників Панельної дискусії
IX Харківського Міжнародного юридичного форуму
(м. Харків, 26 вересня 2025 року)*

Харків

2025

УДК 349.42

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. *Курман Т.В.*,
канд. юрид. наук, доц. *Бакай Ю.Ю.*

Відповідальний за випуск:

канд. юрид. наук, доц. *Бакай Ю.Ю.*

Агробізнес: стратегія розвитку в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів та тез доповідей учасників панельної дискусії ІХ Харківського Міжнародного юридичного форуму (м. Харків, 26 вересня 2025 р.) / за ред. Т.В. Курман, Ю.Ю. Бакай. Харків, 2025. 306 с.

Збірник містить матеріали виступів і тези доповідей учасників Панельної дискусії «Агробізнес: стратегія розвитку в умовах євроінтеграції», що відбулась в рамках ІХ Харківського Міжнародного юридичного форуму 26 вересня 2025 року.

Збірник розраховано на широке коло читачів, зокрема, на науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих юридичних навчальних закладів, фахівців у галузі права та всіх, хто цікавиться питаннями правового забезпечення продовольчої, агроекологічної та енергетичної безпеки в сучасних умовах; актуальними правовими проблемами функціонування агробізнесу в умовах воєнного стану й розробки стратегії його повоєнного відродження з урахуванням вектору євроінтеграційних процесів, перспектив розвитку САП ЄС; агроінноваційного розвитку сільського господарства в умовах глобальних кліматичних змін; сертифікації сільськогосподарської продукції та взаємності у визнанні стандартів у торгівлі такою продукцією між Україною та ЄС; модернізації державної земельної політики в агросфері в умовах євроінтеграції; застосування рішень Суду Справедливості ЄС у практиці Верховного Суду, захисту прав держави, суб'єктів агробізнесу та громадян України у сфері сільськогосподарського землекористування та ін.

*Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність тестових запозичень, несуть автори.*

ЗМІСТ

Гетьман А.П. ВІТАЛЬНЕ СЛОВО.....	9
Артьомова А.В. ВИКОРИСТАННЯ РОБОТОТЕХНІКИ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	12
Бакай Ю.Ю., Стародубцев А.А. ДЕРЖАВНИЙ ПРОДОВОЛЬЧИЙ РЕЗЕРВ У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	21
Батигіна О.М. СИСТЕМАТИЧНА НЕСПЛАТА ОРЕНДНОЇ ПЛАТИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ОДНОСТОРОННЬОГО РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ.....	29
Вітер Д.В. ЗАХИСТ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	35
Гафурова О.В. ЩОДО РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ БІОЕКОНОМІКИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ЄС.....	51
Гордєєв В.І. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	56
Гоштинар С.Л. ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ: ЕТАПИ, РИЗИКИ, СПОДІВАННЯ.....	63
Григор'єва Х.А. СТИМУЛЮВАННЯ ВУГЛЕЦЕВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА: ПРАВОВИЙ ДОСВІД ЄС, США, АВСТРАЛІЇ.....	70

Данілік Д.М.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕДЕННЯ АГРОБІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....76

Івкін В.І.

ПРАВОВЕ ПОЛЕ АГРОВОЛЬТАЇКИ: УРОКИ ЄС І ПОШУК ШЛЯХУ УКРАЇНИ.....79

Коваленко Т.О.

ОБ'ЄДНАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....87

Ковтун О.М.

ЛІКВІДАЦІЯ МІНАГРОПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ТА МІНДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ: ВПЛИВ НА ПРОДОВОЛЬЧУ ТА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ.....94

Колісник О.І.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА І ТВАРИННИЦТВА В КОНТЕКСТІ ВИМОГ ЄС.....100

Кондратенко Д.Ю.

ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМ НА БАЗІ ШІ ДЛЯ АГРОБІЗНЕСУ: НЕОБХІДНІСТЬ ОНОВЛЕННЯ ДОГОВІРНИХ МОДЕЛЕЙ (АГРОСЕРВІСНІ УГОДИ, «DATA SHARING AGREEMENTS»).....106

Корнієнко Г.С.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....111

Кулинич П.Ф.

ВУГЛЕЦЕВИЙ БІЗНЕС В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ ЯК НАПРЯМ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ.....115

Купчення Л.І., Глущенко О.О.

ОКРЕМІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....121

Куренда С.В.

ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА ВОДНИХ РЕСУРСІВ В АСПЕКТІ
РІЗНОМАНІТНОСТІ ЕКОСИСТЕМ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО
ФОРМУВАННЯ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ.....125

Курман Т.В.

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ЯК ДРАЙВЕР РЕФОРМУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ
ТА АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....131

Лісова Т.В., Лейба Л.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЗВИТОК АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....137

Місінкевич А.Л.

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ
ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ ШЛЯХОМ ПРОВЕДЕННЯ РЕКУЛЬТИВАЦІЇ У
ПЕРІОД ВІДБУДОВИ В УКРАЇНІ.....141

Рибалко К.В.

СТРАТЕГІЯ ДЕРЖАВНОЇ ЗЕМЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК БАЗОВИЙ ДОКУМЕНТ
З ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСАД ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТАЛОГО
ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
ДОСВІДУ ЄС З ОХОРОНИ ҐРУНТІВ.....146

Ситніков В.С.

СЕРТИФІКАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....155

Станіславський В.П.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ АГРОДАНИХ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....161

Туєва О.М.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДАПТИВНИХ
ФОРМ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....165

Уркевич В.Ю.

РІШЕННЯ СУДУ СПРАВЕДЛИВОСТІ ЄС У ПРАКТИЦІ ВЕРХОВНОГО
СУДУ.....171

Шарапова С.В.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЛІСІВ НА ОКРЕМИХ
КАТЕГОРІЯХ ЗЕМЕЛЬ.....179

Шульга М.В.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ТА ІНШИХ
ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ.....185

Яремак З.В.

ХУТРОВІ ФЕРМИ В УКРАЇНІ: ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА ДО ACQUIS ЄС.....190

ТРИБУНА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

Брянкін А.С.

НЕРАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ЯК ПІДСТАВА ЮРИДИЧНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....195

Горбенко Д.

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ І ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В
УКРАЇНІ.....199

Дуєнкова О.С.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕЄСТРАЦІЙНИХ ПРОЦЕДУР У СФЕРІ ПРАВ
НА ЗЕМЛЮ: ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ.....204

Дягілєва Є.М.

АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ВРЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ:
ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ.....209

Кирилюк В.В.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ АГРОЕКСПОРТУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....215

Кириченко В.О.

ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ У
СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.....220

Коротєєва А.С.

ПУБЛІЧНИЙ МОНІТОРИНГ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.....226

Костогризов О.В.

ВИЗНАННЯ НЕОБГРУНТОВАНИМИ АКТИВІВ ТА ЇХ СТЯГНЕННЯ В ДОХІД
ДЕРЖАВИ ЯК ПІДСТАВА ПРИПИНЕННЯ ПРАВ НА ЗЕМЕЛЬНІ
ДІЛЯНКИ.....231

Курман О.О.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ СТАТУС В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН.....235

Куряча В.С.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЛЕРОБСТВА В
УКРАЇНІ В УМОВАХ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН.....239

Липчанська М.

ШІ У РЕФОРМУВАННІ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ УКРАЇНИ.....244

Михайлюк О.І.

АКТУАЛЬНІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ
АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....249

Обухова П.І.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ТА ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ
ЗЕМЛЯМ УКРАЇНИ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ РФ.....253

Парицька В.Е.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ПІД ОБ'ЄКТИ
ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ.....260

Поліщук В.В.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ У СФЕРІ
ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ.....266

Терехов М.І.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПРИНЦИПУ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОСФЕРИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....272

Тягун А.Д.

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ ПІДЗЕМНОГО
БУДІВНИЦТВА.....277

Фролов Я.А.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ BLOKCHAIN-РЕЄСТРІВ У КОНТЕКСТІ БОРОТЬБИ З
КОРУПЦІЄЮ В ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ.....286

Шудров В.С.

АГРОІННОВАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ:
ПРАВОВІ ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ.....293

Щербаков Ю.С.

КАТЕГОРІЯ ЗЕМЕЛЬ ЕНЕРГЕТИКИ: ПОСТАНОВКА ПИТАННЯ.....300

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Шановні колеги, спікери та всі учасники нашого сьогоднішнього заходу, як присутні в цій залі, так і ті, хто долучився онлайн!

Щиро вітаю вас із початком роботи панельної дискусії «Агробізнес: стратегія розвитку в умовах євроінтеграції», що проходить у рамках ІХ Харківського Міжнародного юридичного форуму. Для нашого Університету проведення цього Форуму стало доброю традицією, символом неперервності науково-практичного професійного діалогу, навіть у найскладніші для України часи.

Ідея організації і проведення Форуму виникла внаслідок усвідомлення нагальної потреби у створенні доступної й водночас ефективної платформи для формування відкритого професійного діалогу між академічною спільнотою, юристами-практиками, міжнародними та громадськими організаціями, бізнесом, владою і, безумовно, студентською молоддю.

На сьогодні наш Форум – це єдина в Україні подія правничого спрямування, що відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 року має загальнодержавне значення, проводиться регулярно нашим Університетом спільно з Національною академією правових наук України, разом з Міністерством освіти і науки України, Міністерством економіки, довілля та сільського господарства України, Міністерством юстиції України і Міністерством цифрової трансформації України.

Щорічно наш Форум об'єднує не лише найкращих представників юридичної професії та науки, але й представників інших професійних сфер, органів державної влади, бізнесу, міжнародних та громадських організацій, як з України, так і з інших держав світу – від Великої Британії та Німеччини до Канади й Сполучених Штатів Америки. Це ще раз підтверджує: українська правнича думка

та реалії нашого сьогодення викликають жвавий інтерес міжнародної спільноти. Цьогоріч Форум об'єднав понад 2000 учасників з різних країн світу, різних континентів.

Аграрна тематика традиційно займає вагоме місце в програмі Форуму, що зумовлюється визначальною роллю аграрного сектора в забезпеченні економічного розвитку і продовольчої безпеки, як на національному, так і на глобальному рівні. Тож актуальність проблем земельного, аграрного та екологічного права в умовах воєнного стану не лише не втрачає, але й набуває ще більшої гостроти. Сьогодні ми зосередимося на стратегічних напрямках розвитку агробізнесу в умовах євроінтеграції. Серед ключових питань:

- правове забезпечення продовольчої, екологічної та енергетичної безпеки в сучасних умовах;
- нагальні правові проблеми ведення й збереження потенціалу агробізнесу в умовах воєнного стану;
- розробка стратегії відродження аграрного сектору у повоєнний період з урахуванням вектору євроінтеграційних процесів, перспектив розвитку Спільної аграрної політики ЄС, а також необхідності адаптації до кліматичних змін, переходу до кліматично стійкого сільського господарства;
- проблеми сертифікації сільськогосподарської продукції й взаємності у визнанні стандартів у торгівлі сільськогосподарською продукцією між ЄС та Україною;
- модернізація державної земельної політики в агросфері в умовах євроінтеграції, захист прав держави та громадян України у сфері сільськогосподарського землекористування;
- застосування рішень Суду справедливості ЄС у практиці Верховного Суду, судовий захист прав суб'єктів агробізнесу;

- напрями та особливості агроінноваційного розвитку аграрного сектору та ін.

Велика приємність для нас, що ініціатива щодо проведення Панельної дискусії саме з даної проблематики викликала вашу зацікавленість і професійний інтерес. Сьогодні у нашій дискусії візьмуть участь представники вітчизняної та зарубіжної юридичної, сільськогосподарської та технічної науки, Європейського Парламенту, Верховного Суду, агробізнесу, органів Держгеокадастру, Держпродспоживслужби, прокуратури, практикуючі юристи, судді, адвокати тощо.

Глибоко переконаний, що обмін досвідом й фахова дискусія між науковцями, представниками аграрного бізнесу, органів державної влади та міжнародними партнерами стане потужним поштовхом для подальшого вдосконалення законодавства, посилення правових гарантій, розв'язання актуальних проблем розвитку аграрного та земельного права, подолання викликів і загроз, які постали перед агробізнесом, юридичною наукою і практикою, що, в свою чергу, сприятиме сталому розвитку України та її аграрного сектору.

Від імені ректорату Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та організаційного комітету Форуму бажаю всім учасникам плідної дискусії, сміливих ідей та високих результатів, які допоможуть нам разом будувати європейське майбутнє українського агробізнесу!

***Анатолій ГЕТЬМАН,**
ректор Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого,
доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових
наук України,
заслужений діяч науки і техніки України*

Купчення Л.І.,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри підприємництва і права
Полтавського державного аграрного університету*

Глущенко О.О.,

здобувач вищої освіти Полтавського державного аграрного університету

ОКРЕМІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сільськогосподарські товаровиробники відіграють центральну роль в агропромисловому комплексі України, будучи не лише економічними агентами, а й основними користувачами та, по суті, управителями природних ресурсів. Їхня діяльність безпосередньо формує як продовольчу безпеку країни, так і стан довкілля. У контексті євроінтеграційних процесів для агробізнесу стратегічно важливим є врахування під час вирощування сільськогосподарської продукції цілей сталого розвитку.

Основою виробничої діяльності в аграрній сфері є використання таких критично важливих ресурсів, як земля та водні об'єкти. Родючість ґрунту, що є одним з головних природних багатств України, залежить від методів обробітку, сівозмін, використання добрив та засобів захисту рослин. Аналогічно, раціональне використання води, зокрема для зрошення, є запорукою ефективного ведення господарства, особливо в умовах зміни клімату та для посушливих регіонів. Таким чином, правове регулювання ведення сільського господарства має стимулювати

виробників до впровадження екологічно відповідальних практик, що забезпечить сталий розвиток у довгостроковій перспективі [1].

Зазначені процеси потребують відповідної правової регламентації. Проф. Курман Т.В. зазначає, що станом на сьогодні в аграрному праві сформовано окремий комплексний міжгалузевий інститут правового забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва та сільських територій. Його підґрунтям виступають положення міжнародно-правових документів, а також норми Конституції України, зокрема, в частині гарантування природного права людини на життя і здоров'я, на достатнє, якісне і безпечне харчування, а також гарантії реалізації інших аграрних, земельних та екологічних прав. Норми вказаного інституту спрямовані на врегулювання суспільних відносин, виникаючих у сфері забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва, сталого сільського розвитку, сталого сільськогосподарського землекористування, сталого природокористування в агросфері, тобто сталого розвитку агросфери в цілому [2, с.210].

Перехід до сталого сільського господарства — це комплексна стратегія, що ставить за мету досягти балансу між прибутковістю, соціальною відповідальністю та охороною природи. Замість того, щоб руйнувати природні ресурси заради короткострокової вигоди, сучасні аграрії використовують інноваційні рішення, які одночасно підвищують урожайність та знижують витрати. Зокрема, використання технологій точного землеробства дозволяє контролювати внесення хімічних речовин, що зменшує фінансові витрати та мінімізує шкоду для екології, зокрема запобігаючи забрудненню ґрунтових вод [3]. Іншим прикладом є розвиток органічного землеробства, що створює продукцію з доданою вартістю, відкриваючи нові, преміальні ринки та підвищуючи рентабельність без шкоди для довкілля [4]. Екологічна стійкість є ключовим аспектом, оскільки саме вона

гарантує збереження природної бази для майбутніх поколінь. Екологічно стійке сільське господарство включає впровадження таких життєво важливих практик, як раціональне використання води (наприклад, крапельне зрошення, що дозволяє економити до 50% води), збереження родючості ґрунту через мінімальний обробіток, безвідвальне орання, використання покривних культур та науково обґрунтованих сівозмін, а також захист біорізноманіття через створення лісосмуг, екологічних коридорів та відмову від хімікатів, що шкодять комахам-запилювачам [5]. Зрештою, соціальна стійкість є основою для розвитку сільських громад. Сталий розвиток передбачає створення гідних умов праці, забезпечення соціальної рівності, а також покращення здоров'я населення через зменшення використання шкідливих хімікатів. Це сприяє розвитку сільських територій, запобігає міграції населення та забезпечує стабільність суспільства у цілому [6].

Таким чином, правове забезпечення сільськогосподарського природокористування у контексті дотримання цілей сталого розвитку має важливе значення для забезпечення євроінтеграції України. Перехід до сталого розвитку вимагає відмови від простої споживацької моделі на користь комплексного підходу, що балансує між економічною, екологічною та соціальною стійкістю. Удосконалення правового регулювання потребує процес впровадження інноваційних технологій, таких як точне землеробство, що посприяє збереженню родючості ґрунту та підтриманню біорізноманіття, а також створенню гідних умов праці для розвитку сільських громад.

Список використаних джерел:

1. Попова О. Сталий розвиток сільського господарства та його вплив на продовольчу безпеку України. *Наукові записки Національного інституту стратегічних досліджень*. 2023. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-12/tezi-gch_gotove_final_35.pdf.

2. Курман Т.В. Сталий розвиток сільськогосподарського виробництва: проблеми правового забезпечення: монографія. Харків: Юрайт, 2018. 376 с.
3. Підоричева І. Ю. Інноваційний розвиток аграрної сфери в умовах забезпечення національної стійкості. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. С. 29–33.
4. Стале Сільське Господарство: методи та головні переваги EOS Data Analytics. 2023. URL: <https://eos.com/uk/blog/stale-silске-hospodarstvo/>.
5. Сталий розвиток сільського господарства Yara Україна. URL: <https://www.yara.ua/about-yara/sustainability/commitment-and-policy/sustainable-agriculture/>.
6. Стале сільське господарство URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Стале_сільське_господарство.